

НАПРЯМИ АНАЛІЗУ МИТНИХ РИЗИКІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ

Ризики притаманні всім сферам діяльності людини, митна справа – теж не виключення. Зростання обсягів міжнародної торгівлі, масштабність та розгалуженість зовнішньоекономічних відносин, а також євроінтеграційні процеси зумовлюють необхідність ідентифікації, оцінки, аналізу, моніторингу ризиків в митній справі та запровадження заходів щодо їх запобігання.

Митний кодекс України [1] визначає, що «митні органи застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю. Цілями застосування системи управління ризиками є:

- 1) запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань митної справи;
- 2) забезпечення більш ефективного використання наявних у митних органах ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (сферах ризику);
- 3) забезпечення в межах повноважень митних органів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;
- 4) прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України» [1, ст 361].

Значне місце в системі управління ризиками в митній справі займає їх аналіз. Аналіз митних ризиків дозволяє завчасно виявити та попередити факти недотримання вимог законодавства України з питань митної справи, тим самим забезпечити надходження мита та відповідних платежів до бюджету країни.

Згідно чинного законодавства «Аналіз ризику – це систематичне використання митними органами наявної у них інформації для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їх ідентифікації і оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань митної справи. До об'єктів аналізу ризику належать:

- 1) характеристики товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- 2) характер зовнішньоекономічної операції;
- 3) характеристика суб'єктів, що беруть участь у зовнішньоекономічній операції» [1, ст. 362].

Дотримуємося позиції Разумей Г.Ю. та Разумей М.М. [2], які пропонують здійснювати аналіз ризиків за напрямками митного контролю:

- 1) аналіз ризиків під час контролю правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;
- 2) аналіз ризиків під час контролю правильності визначення країни походження товарів;
- 3) аналіз ризиків під час контролю правильності визначення митної вартості товарів.

За першим напрямом аналізу митні органи/підрозділи, які координують роботу митниць, розробляють методичні рекомендації щодо роботи посадових осіб митниць щодо виявлення та оцінки ризиків. Аналіз правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД здійснюється під час проведення процедур митного контролю та митного оформлення задля впорядкування процедури класифікації товарів та запобігання випадкам ухилення підприємствами та громадянами від сплати митних платежів у повному обсязі.

Аналіз ризиків під час контролю правильності визначення країни походження товарів є другим напрямом аналізу митних ризиків. Здійсненні контролю за правильністю визначення країни походження товарів, які ввозяться на митну територію України. Контроль за правильністю визначення країни походження є документальним і належить до неавтоматизованого контролю із застосуванням системи управління ризиками.

Третій напрям передбачає аналіз ризиків при здійсненні контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, з метою виявлення неповних та/або недостовірних відомостей про митну вартість товарів, заявлених декларантом або уповноваженою ним особою, у тому числі неправильного визначення митної вартості товарів. Робота з аналізу за цим напрямом здійснюється, як правило, після перевірки правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД і правильності визначення країни походження товарів.

Отже, проведення аналізу митних ризиків за вище приведеними напрямками дозволить уникнути їх або ж мінімізувати, забезпечуючи дотримання норм митного законодавства та наповнення державного бюджету.

Список використаних літературних джерел:

1. Митний кодекс України № 4495-VI від 13 березня 2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Аналіз ризиків у митній справі. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. 245 с.